

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9So/145/2014
Identifikačné číslo spisu:	5014200510
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014200510.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej v právnej veci navrhovateľa: B. O., bytom Q. č. XX, zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Advokátskej kancelárie Sibírska č. 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. júla 2014, č. k. 25Sd/115/2014-33, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 31. júla 2014, č. k. 25Sd/115/2014-33, **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 31. júla 2014, č. k. 25Sd/115/2014-33, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 21. marca 2014 a navrhovateľovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X z 21. marca 2014 (ďalej len „rozhodnutie odporkyne“) odporkyňa realizujúc rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 06.02.2014, č. k. 25Sd/309/2013-28 a podľa § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a § 14, § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku z dôvodu, že ako príslušník Policajného zboru SR získal v 1. kategórii funkcií hodnotiteľnú dobu (ďalej aj „doba služby“) od 04.04.1972 do 31.03.1974 (doba základnej vojenskej služby) a od 01.04.1977 do 31.03.1991 vrátane doby hodnotiteľnej podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnej rehabilitácii, teda v 1. kategórii funkcií získal celkovo 16 rokov. Keďže doba tejto služby netrvala do 31.12.1999, nesplnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok dosiahnutím veku 55, resp. 58 rokov podľa § 21 v spojení s § 14 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), ani podľa § 174 zákona č. 100/1988 Zb.

Krajský súd mal preukázané, že navrhovateľovi bol rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. SPC-OSZ-VZ-46.119-1/2011 zo dňa 13.09.2011 podľa § 143h ods. 1 a 2 v spojení s § 38, § 39, § 58, § 60 a § 81 ods. 3 písm. a) zákona č. 328/2002 Z. z. od 11.07.2011 priznaný výsluhový dôchodok, pričom pre výpočet tohto dôchodku mu ako doba služby bola zhodnotená doba základnej vojenskej služby od 04.04.1972 do 31.03.1974, doba trvania zamestnania príslušníka Zboru národnej bezpečnosti (ďalej len „doba služobného pomeru policajta“) od 01.04.1977 do 31.03.1974 a na základe mimosúdnej rehabilitácie i doba od 01.03.1986 do 31.03.1991, spolu 16 skončených rokov v 1. kategórii funkcií.

Krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľ splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. dňom XX. Q. XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov; tento nárok mu zostal zachovaný bez ohľadu na to, že v dôsledku zákona č. 328/2002 Z. z. sa od 01.07.2002 nepoužijú ustanovenia § 130 až § 145 zákona č. 100/1988 Zb. Keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003, na rozhodnutie o starobnom dôchodku nie je daná kompetencia odporkyne, ale príslušného orgánu ministerstva vnútra. Z uvedeného dôvodu považoval rozhodnutie odporkyne o zamietnutí žiadosti o starobný dôchodok za súladné so zákonom.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že v zmysle § 58 ods. 1 písm. e) zákona č. 328/2002 Z. z. sa ako doba služby hodnotia aj doby podľa § 25 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnych rehabilitáciách, resp. podľa § 24 ods. 1 až 3 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách. Policajnú uniformu nosil od 01.04.1977 do 28.02.1986 a bol politicky rehabilitovaný za dobu od 01.03.1986 do 31.03.1991. Keďže mu nárok na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. nevznikol, dobu služby, zaradenú do 1. kategórie funkcií je potrebné hodnotiť podľa § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. ako dobu zamestnania zaradeného do I. pracovnej kategórie, resp., v súlade s § 174 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb., v zmysle ktorého mu nárok na starobný dôchodok vznikol dovŕšením veku 58 rokov (XX.XX.XXXX) vzhľadom na 16 rokov služby policajta v 1. kategórii funkcií. Zdôraznil, že vo veku 55 rokov bol prepustený zo zamestnania z reorganizačných dôvodov podľa § 12 ods. 3 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb., pričom odporkyňa tento fakt ignoruje.

Navrhovateľ poukázal i na skutočnosť, že ustanovenie § 174 pôvodný zákon č. 100/1988 Zb. vôbec neobsahoval a toto ustanovenie bolo do zákona doplnené zákonom č. 235/1992 Zb., ktorým bola zrušená platnosť I. a II. pracovnej kategórie do termínu 31.12.1992. Toto ustanovenie bolo 7x zmenené s postupným predlžovaním platnosti I. a II. pracovnej kategórie až do 31.12.1999. Považuje preto za neprípustné požadovať, aby jeho služba policajta trvala až do 31.12.1999.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Nebolo sporné, že navrhovateľ vykonával službu policajta od 01.04.1977 do 28.02.1986. Podľa oznámenia Ministerstva vnútra SR číslo SPOU-OSZ-46119-6/2013 z 22.07.2013 mu ako doba služby v

1. kategórii funkcií bola hodnotená nielen táto doba, ale aj doba základnej vojenskej služby od 04.04.1972 do 31.03.1974 a z titulu mimosúdnej rehabilitácie doba od 01.03.1986 do 31.03.1991.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. ak je skončenie pracovného vzťahu neplatné podľa § 21 zákona alebo ak bola v konaní podľa § 22 zákona určená neplatnosť právneho úkonu, na ktorého základe sa skončil pracovný vzťah, považuje sa na účely dôchodkového zabezpečenia doba od skončenia tohto pracovného vzťahu do dňa vzniku nároku na starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok, najdlhšie však do dňa účinnosti tohto zákona, za dobu zamestnania.

Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb. ak zamestnanie, ktoré bolo na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie, sa skončilo z dôvodov v § 21 zákona alebo na základe neplatného právneho úkonu podľa § 22 zákona, hodnotí sa doba zamestnania uvedená v odseku 1 v I. (II.) pracovnej kategórii, najviac však v rozsahu potrebnom pre vznik nároku na dôchodok z I. (II.) pracovnej kategórie. Kategórie funkcií sa však hodnotia podľa odseku 1.

Z citovaných ustanovení zákona č. 87/1991 Zb. vyplýva, že v prípade neplatného skončenia služobného pomeru sa za dobu služby navrhovateľa z titulu mimosúdnej rehabilitácie mohla považovať iba doba od 01.03.1986 do dňa účinnosti zákona č. 87/1991 Zb., teda najdlhšie do 31. marca 1991, pričom táto doba je hodnotená v 1. kategórii funkcií.

Navrhovateľ teda aj s prihliadnutím na mimosúdnu rehabilitáciu získal ako policajt v 1. kategórii funkcií len 16 skončených rokov zamestnania (dôchodkového poistenia).

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2022.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a) v spojení s § 129 zákona č. 100/1988 Zb. policajt má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Podľa § 103 ods. 1 bod 2 zákona č. 114/1998 Zb. od 01.07.2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov nepoužívajú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Pokiaľ krajský súd v rozsudku č. k. 25Sd/115/2014-33 z 31. júla 2014 vyslovil názor, že navrhovateľ „splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb., tento jeho názor je nesprávny. Z vyššie citovaného ustanovenia § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. totiž vyplýva, že pre vznik nároku na starobný dôchodok odo dňa dosiahnutia 55. roku veku je okrem podmienky 25 rokov zamestnania potrebné splniť aj podmienku vykonávania služby zaradenej do I. pracovnej kategórie najmenej v rozsahu 20 rokov.

Keďže navrhovateľ dobu služby zaradenej do I. kategórie funkcií získal v rozsahu len 16 skončených rokov, nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. mu dovŕšením veku 55 rokov nevznikol.

Vzhľadom na uvedené sa na navrhovateľa nevťahujú ustanovenia piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. (§ 129 až § 145), ktorá upravuje sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov zboru národnej

bezpečnosti a príslušníkov Zboru nápravnej výchovy

Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 1993 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

Vyššie uvedená doba služby navrhovateľa v 1. kategórii funkcií v rozsahu 16 rokov sa preto považuje za dobu zamestnania v I. pracovnej kategórii v rozsahu 16 rokov.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,
- b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e),
- c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h),
- d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. i) až l).

Vznik nároku na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. je viazaný nielen na získanie doby služby v rozsahu najmenej 15 rokov v I. pracovnej kategórii (1. kategórii funkcií), ale predovšetkým na splnenie podmienky, že občan bol z takého zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e) tohto zákona, teda buď z dôvodu uvoľnenia v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení uvedených vo vykonávacom predpise, alebo z dôvodu prevedenia alebo uvoľnenia zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a) a b) preto, že natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície.

Podľa potvrdenia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca z 03.06.2013 navrhovateľ v dobe od 19.03.1991 do 31.08.1992 nebol zamestnaný a bol evidovaný na úrade práce. Keďže nebol zamestnaný, potom napriek okolnosti, že v zmysle § 24 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb. sa mu na dôchodkové účely obdobie od 01.03.1986 do 31.03.1991 započítalo ako doba služby policajta v 1. kategórii funkcií (v I. pracovnej kategórii,) tvrdenie navrhovateľa, že bol prevedený alebo uvoľnený zo zamestnania príslušníka ZNB z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e) zákona č. 100/1988 Zb., nemá právny základ a je nesprávne.

Je pritom potrebné zdôrazniť, že zamestnaniami uvedenými v § 14 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 100/1988 Zb. sú len určené zamestnania v hlbinných baniach. Navrhovateľ také zamestnanie nevykonával a preto pre posúdenie nároku policajta na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. nie je ani potrebné skúmať, či jeho služobný pomer skončil z dôvodu uvoľnenia v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných a organizačných opatrení.

Vzhľadom na uvedené mal odvolací súd preukázané, že navrhovateľ nespĺnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok ku dňu dosiahnutia veku 55 rokov ani podľa § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.

Ustanovenie § 174 zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom do 31.05.1992 upravovalo kompetenciu jednotlivých orgánov pri odstraňovaní tvrdosti zákona.

Podľa § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom od 01.06.1992 do 16.03.1993 občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 1993 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1992 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií,

b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom od 01.06.1992 do 16.03.1993 podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1992; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Ustanovenie § 174 zákona č. 100/1988 Zb. bolo niekoľkokrát novelizované, pričom v období od 22.12.1999 bolo platné v znení:

(1) Občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií,

b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo

d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

(2) Podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Obdobie zamestnania navrhovateľa bolo v zmysle vyššie uvedeného hodnotiteľné v I. kategórii funkcií

len do 31.03.1991, teda také zaradenie zamestnania navrhovateľa netrvalo ani do 31.12.1992, ktorú podmienku vyžadovalo ustanovenie § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. na to, aby navrhovateľovi mohol nárok na starobný dôchodok vzniknúť dňom dosiahnutia 55. roku veku. Z toho dôvodu odvolací súd jeho námietky vo vzťahu k ustanoveniu § 174 zákona č. 100/1988 Zb. nepovažoval za dôvodné a mal za preukázané, že navrhovateľ podmienky na priznanie starobného dôchodku nesplnil ani ku dňu dosiahnutia veku 58 rokov.

Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia odporkyne dospel k záveru, že toto rozhodnutie je v súlade so zákonom, preto rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny (§ 250ja ods. 2 veta druhá v spojení s § 219 ods. 1 O.s.p.), aj keď z iných dôvodov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v tomto konaní nebol úspešný.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.